

RELACIÓ ENTRE EL MÓN ÀRAB I ISLÀMIC I OCCIDENT DESPRÉS DE L'11 DE SETEMBRE

Ignacio Ramonet

Director de Le Monde Diplomatique

Ponència transcrita, pronunciada en castellà

Bona nit, no puc començar aquesta conferència sense felicitar-los a vostès, com a barcelonins, i a tots els participants en la major manifestació antimundialització que hi ha hagut. Segons nosaltres, que seguim aquest moviment molt de prop, és la manifestació antimundialització més important que hi hagi hagut mai des de Seattle, i Barcelona s'ha distingit molt positivament. Això indica, per una altra banda també, que la temptativa d'intimidació que hi va haver els dies que van seguir l'11 de setembre precisament, aquesta temptativa, en frases d'alguns membres de l'Administració nord-americana, també per part del senyor Berlusconi, en què es va intentar fer una mena de neomacartisme, començant a intentar confondre aquells que protesten contra la globalització i, senzillament, el "terrorisme internacional", la idea de dir que es comença per protestar contra la globalització i s'acaba llançant avions contra les Torres Bessones, aquesta idea no ha progressat. Efectivament és una idea que ens va intimidar, probablement a alguns de vostès també, en els dies que van seguir l'11 de setembre. Els puc confessar aquí que nosaltres, els nostres amics de Porto Alegre, en els dies que van seguir l'11 de setembre ens preguntàvem si s'organitzaria el II Fòrum Mundial a Porto Alegre i pensàvem que amb l'atmosfera que s'havia creat els dies que van seguir, les setmanes que van seguir, aquesta atmosfera de denúncia general, de persecució general, si Porto Alegre no podia prestar-se, en definitiva, a alguna recuperació, manipulació, provocació, etc., a la qual algunes autoritats hi estan tan acostumades. Però després, en definitiva, poc a poc les coses van tornar al seu curs, el món, com deia Koffi Annan, no ha canviat tant abans de l'11 de setembre i després de l'11 de setembre, en les seves realitats més profundes, en les seves desigualtats, en les seves injustícies i, per tant, com saben, el Fòrum va ser un gran èxit i la dinàmica de la protesta contra la globalització no ha disminuït, al contrari, crec que s'alimenta cada dia més precisament d'aquestes injustícies que veiem entorn a nosaltres i que prossegueixen.

El tema d'aquesta tarda és entorn a tot això, com l'11 de setembre crea una nova tensió entre el món occidental i el món àrab o el món àrab-musulmà en particular. L'11 de setembre, hi ha una sèrie de politòlegs, d'analistes, que han dit que l'11 de setembre marca un trencament, i jo soc dels que creu que efectivament marca un trencament, cada dia que passa ens adonem que en alguns aspectes, no en els altres que jo parlava abans, però en els aspectes per exemple en termes de geopolítica o en termes de geoestratègia, indiscutiblement l'11 de setembre ha canviat moltes coses. Si els Estats Units tenen un paper que no tenien abans, almenys l'interpreten amb uns modals que són molt diferents i, per una altra banda també, hi ha ara una projecció de la potència americana, a escala planetària, que és molt diferent de la que existia anteriorment. Si el món ha canviat des de l'11 de setembre, llavors intentem veure com ha canviat.

Primer, el món canvia perquè l'11 de setembre és la irrupció d'una forma de combat, una forma de lluita, una forma de violència nova, que es desconeix fins llavors. Està clar que l'11 de setembre és la invenció d'un arma nova, alguns politòlegs han dit que apareix el que anomenem hiperterrorisme, una mena de terrorisme que se surt de les normes habituals, i per altra banda també és la invenció d'un arma nova, en quin sentit? En el sentit que els atemptats de l'11 de setembre, primer són uns atemptats plurals, múltiples i simultanis a la vegada, una mena de coreografia del terror, es capturen quatre avions amb la intenció de destruir tres objectius. I aquesta dimensió de fer tres atemptats a la vegada, quatre, però amb tres objectius, és quelcom relativament sofisticat i no tan freqüent. Segon, tot i que la captura d'avions és quelcom relativament antic ja a la història del terrorisme internacional, aquí el que és nou potser és que, en general o gairebé sempre, els atemptats als avions han tingut dues formes

tradicionals. La primera era la captura de l'avió per un comando i essencialment amb la intenció de bescanviar els passatgers d'aquest avió per alguns objectius. Si es bescanvien els passatgers per una declaració que s'exigeix d'un govern o altre, o se'ls bescanvia per uns presoners del grup que s'ha apoderat de l'avió i s'exigeix que hi hagi aquest bescanvi amb els passatgers, o bé es tracta d'obtenir un avanç polític concret, una autonomia, una independència, una sobirania, aquest és un aspecte de la captura d'avions. En aquest aspecte, la vida dels viatgers, que poden perdre-la, és extremadament important, perquè el que es bescanvia són els viatgers, o sigui, que aquests tenen un gran valor pels propis pirates de l'aire. El segon tipus de violència als avions és el d'introduir, no un comando a l'avió, sinó introduir una bomba de rellotgeria que provocarà la destrucció de l'avió, el que va passar a Lockerbie per exemple, a Escòcia. L'objectiu en aquest cas és el de fer mal a un país, que està participant en una aliança contra un grup. O contra un país, i llavors una de les maneres indirectes de fer la guerra a aquest país és destruir-li l'avió amb els passatgers a bord, és quelcom que s'havia fet.

El que passa l'11 de setembre és nou, en quin sentit? En el sentit que els pirates que s'apoderen dels avions no tindran en compte per res la vida dels passatgers, els passatgers no contenen, no existeixen, si no hi hagués hagut passatgers era igual, els passatgers en definitiva, tot i que sigui dramàtic, estan morts abans mateix que l'avió sigui capturat pel comando, no seran objecte de cap mena de bescanvi, no tenen cap valor d'ús. Segon, els avions no es destruiran per si mateixos sinó al contrari, els avions s'utilitzaran com a arma, l'avió serà utilitzat com un míssil, en definitiva. Un míssil és guiat per un ordinador, en aquest cas en lloc de ser guiat per un ordinador serà guiat pel cervell d'un dels pirates de l'aire, o dos, que prendran els comandaments de l'avió i el pilotaran, d'aquí els cursos de pilotatge que van tenir. I, evidentment, el tercer aspecte és que els pilots estan disposats a morir, és a dir, el comando és un comando suïcida, en aquest cas n'hi havia 20, concretament 19, cinc per avió, i per tant la idea és utilitzar l'avió com a arma de destrucció.

S'han analitzat molt aquests atemptats i el que sí observem per exemple és que els especialistes de qüestions militars troben una dificultat en anomenar els esdeveniments de l'11 de setembre. Recordin que el president Bush parlarà d'atac contra els Estats Units, altres parlaran d'atemptats evidentment, altres d'hiperterrorisme. És a dir, hi ha una dificultat per anomenar aquest esdeveniment, perquè és evident que els autors de l'atemptat no han buscat la destrucció màxima, o el causar les majors destrosses possibles, tot i que ens semblen enormes –els recordo que es destrueixen dos gratacels, dos principals gratacels de Nova York, que hi ha més de 3.000 víctimes, es destrueix un ala sencera del Pentàgon i, a més, es destrueix el quart avió, que probablement es dirigia cap a la Casa Blanca-, però el que està clar avui pels estudiosos militars d'aquesta qüestió és que els autors dels atemptats no buscaven amb aquest atemptat provocar un màxim de destrucció, perquè si l'haguessin buscat haurien utilitzat aquests quatre míssils de manera diferent, els haurien utilitzat contra una central nuclear o contra quatre centrals nuclears, la qual cosa hauria produït –pensin en quatre Xernòbil- centenars de milers de morts, a més durant anys, durant decennis es va destruir el medi ambient entorn aquestes centrals, durant potser segles. Es podien haver utilitzat aquests avions contra un embassament o dos embassaments, per exemple, i el que hem sabut des de l'11 de setembre és que les centrals nuclears als nostres països, o els embassaments als nostres països, no estan construïts per resistir l'impacte d'un avió de línia carregat de querosè i precipitat a alta velocitat contra aquests objectius. El que han buscat essencialment els autors dels atemptats és atacar símbols dels Estats Units, és a dir, han buscat humiliar els Estats Units. S'ha comparat això amb Pearl Harbour, el 7 de desembre de 1941, però Pearl Harbour era un objectiu militar, era una base naval militar i el que buscava l'exèrcit japonès era disminuir la puixança militar d'Estats Units al Pacífic. El primer símbol és el símbol econòmic, la grandesa, l'hegemonia econòmica dels Estats Units, colpejant les Torres bessones; segon, la puixança militar, colpejant el Pentàgon, ministeri de Defensa nord-americà; i tercer, colpejant, si haguessin assolit el seu objectiu a l'avió que cau a Pensilvània, colpejant la Casa Blanca i, per tant, colpejant l'hegemonia política dels Estats Units a escala planetària. Com veiem, aquí hi ha una voluntat més sofisticada, en definitiva, d'atacar els símbols.

Hi ha també una altra idea que apareix molt forta des del principi, és la idea d'utilitzar els atemptats no només pel que són en sí, és a dir les destruccions de les quals estem parlant, sinó també per l'impacte que les imatges dels atemptats poden provocar a l'esperit, a la ment,

de tots aquells que presenciaren en directe l'atemptat. Són atemptats que estan pensats, en particular l'atemptat contra la segona torre, perquè tota Amèrica estigui present davant la seva pantalla, en definitiva que una part del món sencer pugui veure en directe l'arribada del segon avió que entra a la torre, de la mateixa manera que veuran en directe la caiguda de les torres. És a dir que els autors dels atemptats posen en escena l'atemptat, són els realitzadors de televisió de l'atemptat pel planeta, hi ha aquesta voluntat d'exhibir la desgràcia americana, d'exhibir el patiment americà, i la prova d'això és que quina és la reacció de les autoritats americanes?, impedeixen que les càmeres mostrin els cossos de les víctimes dels atemptats. Recordin que aquests atemptats van tenir molt aviat un caràcter totalment abstracte. Al principi es parlava de 10.000 víctimes, després de 5.000, avui sabem que són més o menys unes 3.000 víctimes, el que no deixa de ser enorme, però són víctimes abstractes, no tenen representació, 3.000 és una xifra abstracta, les autoritats nord-americanes no han permès que es gravin els cossos que es van trobar sobretot els primers dies, no es va permetre que es gravés a les clíniques, als hospitals, en els dies següents als atemptats, on hi havia milers de ferits, que podien explicar com..., i ferits alguns d'ells amb ferides horribles. Normalment quan hi ha una catàstrofe la víctima explica l'esdeveniment, mentre que en aquest cas no, les autoritats ho han censurat perquè han entès que una part de l'atemptat era la de poder exhibir el patiment americà. És a dir, que els autors dels atemptats condueixen a una reflexió extremadament sofisticada.

Però qui són els autors dels atemptats? En els moments que segueixen als atemptats i en els dies següents s'espera que un grup reivindiqui aquest atemptat. I, com saben, ningú ha reivindicat aquests atemptats, són els atemptats més grans de la història universal però ningú els ha reivindicat. Hem vist aquests cassetes, aquests vídeos de Bin Laden però en els vídeos no reivindica els atemptats. Els nord-americans han presentat un vídeo, teòricament rescatat després de la guerra d'Afganistan, en el qual en una conversa de saló, amb ocasió d'una festa familiar, Bin Laden parla de manera molt eufòrica diguem-ne, se'n alegra, d'aquests atemptats i, per una altra banda, té una sèrie d'expressions en les quals sembla felicitar o reconèixer l'heroisme dels autors dels atemptats, però no hi ha la prova de que la culpabilitat dels atemptats és de Bin Laden. En realitat, no hi ha reivindicació dels atemptats, no la tenim, no existeix aquesta reivindicació, la qual cosa no vol dir que no sigui Bin Laden l'autor dels atemptats, personalment penso que, efectivament, és Bin Laden i el grup Al Qaeda. Els nord-americans han presentat una sèrie de proves, algunes públiques, altres, diuen ells que per no obstaculitzar les investigacions que estan duent ells mateixos a terme, només les han donat a conèixer a les Cancelleries dels països aliats. Pel moment no hi ha proves públiques de la culpabilitat de Bin Laden, i com que no hi ha proves no hi ha hagut fins el moment judici dels acusats, no dels autors de l'atemptat, que els recordo que van morir tots. S'ha detingut molta gent, 1.200-1.300 persones, la majoria estrangers i essencialment "àrabs" o àrabs-musulmans, però no s'ha pogut presentar aquests detinguts com a còmplices, l'únic que apareix com a acusat de complicitat és un francès que s'anomena Zacaries Moussai, que la premsa americana el presenta com el número 20 perquè hi anaven cinc a cada avió, però a l'avió de Pensilvània només hi anaven quatre i aquest Zacaries va ser detingut unes setmanes abans dels atemptats, probablement ell era el cinquè home ja que també havia seguit cursos de pilotar. En definitiva, no tenim pel moment cap reivindicació, però els Estats Units de seguida assenyalen que l'atemptat ve probablement del grup Al Qaeda i de Bin Laden, i així és com Bin Laden, poc conegut, només per alguns especialistes de l'islamisme, es transforma en un dels homes més coneguts del món.

Podríem preguntar-nos, podrien haver estat altres els autors dels atemptats? Els experts, en els moments que van seguir als atemptats, intentaven imaginar qui podia haver estat l'autor d'uns atemptats tan complicats d'organitzar, no es poden organitzar tan fàcilment, s'ha de preparar gent durant anys, preparar-los en l'estudi d'idiomes, estudis tècnics, enviar-los a Estats Units, donar-los una formació de pilots, etc., és una complexitat i una preparació extremadament llarga. Qui podia garantir que tants homes dels comandos, 20 persones, una d'elles vivint durant mesos i anys, en una atmosfera relativament confortable a Estats Units, amb molts diners a més, vivint molt bé a Florida, etc., per què un d'ells no podia traïr, anar-se'n, o abandonar? S'ha de tenir molta confiança en un equip tan gran, 20 persones, amb tants serveis d'intel·ligència com tenen els Estats Units. Era molt difícil i molt sofisticat de preparar. No hi ha al món tantes organitzacions capaces d'organitzar una mena d'atemptat tan sofisticat com aquest i des del principi es podia imaginar que hi havia qui detestés suficientment els Estats

Units com per castigar-los d'aquesta manera. Penso que efectivament no hi ha causa al món que justifiqui un crim semblant, però és possible que al món hi hagi grups, organitzacions, països que creguin que els Estats Units mereixen un càstig per tal o qual cosa. Es va pensar, per exemple, que podien haver estat els serbis, perquè els serbis havien estat víctimes de l'atac de l'OTAN, havien estat bombardejats pels avions nord-americans –tot i que també per altres d'uropeus-, s'havien bombardejat les grans ciutats sèrbies, hi havia hagut moltes víctimes civils innocents sèrbies durant la guerra de Kosovo. No eren els serbis, era una possibilitat però aquesta possibilitat no existia. Segon, quan comencen a conèixer-se les identitats dels autors materials de l'atemptat, llavors sí que la majoria d'ells, tot i que no es coneixen totes les identitats pel moment, però les que es coneixen són essencialment àrabs i essencialment saudites, i d'una regió ben precisa, regió que està al nord de Iemen, reivindicada per Iemen a més, i comencen a sorgir sospites que sí condueixen a Al Qaeda i a l'organització de Bin Laden, la qual a més té el costum de no reivindicar els seus atemptats, és un tret de la casa. No és a més el primer atemptat nord-americà que fa Al Qaeda. Aquesta organització en principi ha comès altres atemptats, entre ells els grans atemptats contra les ambaixades nord-americanes a l'Àfrica, a conseqüència de les quals ja el president Clinton havia intentat destruir Bin Laden i la seva xarxa Al Qaeda, quan va bombardejar Jartum, els afores de Jartum, capital de Sudan, destruint el que es pensava que era una fàbrica d'armes químiques i que resultà ser simplement una fàbrica de productes farmacèutics; i segon enviant una sèrie de tomahawks contra les bases d'entrenament d'Al Qaeda a l'Afganistan. Això va ser el 1998. Però també s'havia comès un atemptat contra una fragata militar nord-americana, la USA Scow, a Aden, a Iemen, i també això és un atemptat que es pensava que venia de la banda de Bin Laden.

Quins són els interrogants que es fan immediatament després de l'atemptat respecte el fet que s'estimi que pot ser Bin Laden? El que és interessant d'observar és que curiosament l'atemptat, que no només és el major atemptat sinó que és la primera agressió d'aquest nivell comesa a Estats Units des de 1812, és a dir que els nord-americans porten pràcticament dos segles sense haver estat atacats en el seu territori, llavors, qui condueix aquest atac? També és interessant observar que aquest atac no prové del que podríem dir els enemics tradicionals dels Estats Units, que al llarg dels anys 90 han establert una llista dels països que ells defineixen com els seus enemics principals, que els anomenen els "estats pàries", els "estats delinqüents", i que consideren que no tenen respectabilitat internacional i que són capaços de qualsevol crim, per tant, són els enemics de la humanitat. Aquests països essencialment són sis estats, entre ells els que Bush acaba de definir com països de l'eix del mal: Corea del Nord, Iran, Iraq (aquests tres constitueixen ara l'eix del mal segons el senyor Bush), Síria, Líbia i Cuba. Però observem que Al Qaeda no ve d'aquesta constel·lació de països, que Al Qaeda i Bin Laden formen part dels que anomenem l'islamisme i que els Estats Units han tingut una excel·lent relació amb l'islamisme i, per tant, és curiós que del si de l'islamisme hagi sorgit l'enemic més ferotge que han tingut els Estats Units, quan del si del comunisme no ha vingut aquest enemic, ni tan sols del si del feixisme, que han estat els dos grans enemics dels Estats Units al segle XX. Durant molt de temps podem dir que l'islamisme ha estat un aliat dels Estats Units i els Estats Units, en gran part, han estat estimuladors i encoratjadors de l'islamisme.

Això ens porta al centre del nostre tema: què és l'islamisme? Intentaré explicar una mica com s'ha d'entendre aquest fenomen. És obvi que no s'ha de confondre l'Islam amb l'islamisme, l'Islam és una religió, revelada al Profeta Mahoma i retranscrita en un llibre sagrat que és l'Alcorà. Hi ha diverses lectures de l'Alcorà i el món islàmic està dividit, com el món cristià que es divideix en tres grans famílies: els ortodoxos, els catòlics i els protestants, doncs de la mateixa manera el món islàmic està dividit en diverses famílies, però sobretot en dues: l'Islam sunnita, que és l'Islam que coneixem dels nostres veïns, és l'Islam del Magrib, l'Islam del món àrab gairebé en general; i l'Islam xiïta, que és l'Islam essencialment d'Iran o d'algunes minories a l'Iraq, al Líban, a Bahrein, però globalment aquesta és la religió més practicada al món, la practiquen 1.300 milions d'habitants del planeta. Què és l'islamisme? L'islamisme és un corrent polític que pensa que una societat ha de ser governada, administrada, regida, per una sèrie de valors comuns, en termes de moral, en termes d'ètica, en termes de justícia, en termes de funcionament general, que han d'inspirar-se de l'Islam, que han d'inspirar-se de l'Alcorà, perquè l'Islam és una religió que estableix una moral a la societat. L'islamisme és un corrent polític que en el seu discurs polític pensa que el que s'ha d'obtenir en una societat no és establir el socialisme, o establir aquest o aquell altre corrent, els que s'ha d'establir és que les lleis de l'Islam s'apliquen a la societat. Des d'aquest punt de vista, l'islamisme no és tan diferent del que

nosaltres coneixem com la democràcia cristiana. Què és un cristianodemòcrata? Un senyor el programa del qual és que la societat respecti o apliqui els valors del cristianisme, la meitat d'Europa està governada per demòcratacristians i ningú no troba això escandalós. L'islamisme podríem anomenar-lo democràcia islàmica, i a la majoria dels països musulmans hi ha corrents islamistes. L'islamisme s'ha nodrit per desenvolupar aquestes idees polítiques del que podríem anomenar també un fonamentalisme islàmic, com existeix a altres religions. El fonamentalisme islàmic és una lectura molt estreta, molt rigorosa, puritana, molt arcaica en certa mesura, de l'Alcorà i de l'Islam, com si l'Islam hagués estat fet, definit, una vegada per totes a l'Alcorà, al segle VI, i com si res pogués canviar des de llavors. Aquesta lectura alimenta aquest islamisme polític, per això molts partits islamistes desitgen que s'estableixi una base jurídica, el que s'anomena la *sharia*, una llei basada en l'Alcorà, però l'islamisme és essencialment pacífic. Al Marroc, durant molt de temps, no hi ha hagut eleccions lliures precisament perquè els islamistes no guanyessin. A Algèria, les darreres eleccions lliures que es van fer, el 1991, les van guanyar els islamistes, que eren pacífics en aquella època, era simplement un corrent polític.

L'Islam és universal però els islamismes són locals, perquè són corrents polítiques. Existien algunes corrents molt antigues, de principis de segle alguna d'elles, els Germans Musulmans, etc., però no tenien una consistència en el món àrab, ni en el món musulmà. Què és el que fa que avui dia els islamismes siguin tan importants en el món àrab-musulmà? El món àrab, que essencialment és un món que neix de la descolonització —el conjunt del món àrab ha estat colonitzat i s'ha descolonitzat en diverses etapes—, la primera descolonització del món àrab és quan cau l'Imperi otomà, i la desaparició de l'Imperi otomà, aliat de les forces que perden la I Guerra Mundial, fa que els britànics ajudin a que les regions d'Aràbia Saudita i el Pròxim Orient recuperin la seva independència, com Egipte més tard i després el Magrib, en particular dominat per França, en petita part per Espanya, el Marroc i Tunísia es fan independents el 1956 i Algèria el 1962. Són països sorgits de la descolonització, però aquest món àrab trobarà diverses dificultats. Primer, hi ha diversos fracassos, hi ha el fracàs del desenvolupament, el fracàs de la democràcia, no hi ha cap país àrab democràtic encara avui dia, el fracàs del nacionalisme àrab com a projecte, en particular de Nasser, d'unificar el conjunt del món àrab en una nació àrab per sortir precisament del subdesenvolupament, això fracassa, també el socialisme àrab allà on s'estableix, hi ha un socialisme àrab a Algèria, un socialisme àrab a Egipte amb Nasser i un socialisme àrab del Baas a Síria i a l'Iraq o al Iemen del Sud. Fracassa el socialisme, fracassen les reformes agràries, fracassen les temptatives d'industrialització. Un altre fracàs important del món àrab és el de la lluita contra Israel, el projecte de crear un Estat israelià per a les comunitats jueves disperses al món, el projecte sionista, és un projecte que es du a terme malgrat l'oposició dels àrabs, no només dels palestins sinó dels àrabs. Hi ha hagut diverses guerres, la de 1948, la de 1967, la de 1973, en la qual hi participen les potències àrabs, Jordània, Egipte, Síria, etc., i en canvi perden totes aquestes guerres i no hi ha solució fins avui pel problema palestí. Tots aquests fracassos del desenvolupament, de la democràcia, dels nacionalismes, dels socialismes, tot això fa que, en definitiva, aquest món no tingui moltes més opcions com a ideologia de substitució que la religió, són societats corruptes, dictatorials, policiaques, autoritàries, injustes, on regna l'arbitrari. Per tant, el recurs polític a la religió apareix com a legítim. Les societats àrabs han estat també travessades per la lluita entre la dreta i l'esquerra on s'ha hagut de combatre la influència important, minoritària però important, dels comunistes. Llavors, l'islamisme durant aquest període apareix com una corrent anticomunista, es pot recolzar, es pot encoratjar l'islamisme per combatre la influència de l'esquerra o de l'extrema esquerra.

Quina és la font de l'islamisme? On està la font de la qual brolla l'islamisme al món àrab musulmà? N'hi ha diverses, però la font central és a l'Aràbia Saudita. L'Aràbia Saudita és un país islamista des del segle XVIII i aplica una lectura molt estricta de l'Islam. Però en fer-se independent, en transformar-se en el primer exportador del món de petroli, l'Aràbia Saudita passa a ser exportadora no només de petroli sinó també de la seva lectura de l'Islam, del seu islamisme propi, el wahabisme, que és una versió molt puritana de l'Islam. Pel wahabisme, per exemple el territori d'Aràbia Saudita és un territori sagrat, cap infidel, cap no musulmà, pot ser enterrat a l'Aràbia Saudita. Hi ha una relació amb la dona terriblement discriminant i això que és un país relativament modern i ric, no es pot consumir alcohol, la pena de mort s'aplica sistemàticament per decapitació pública amb sabre, és a dir, és un país molt dur, extremadament reaccionari, el més reaccionari que hi ha en el conjunt del món àrab, però

aquest és el principal aliat d'Occident a la regió i el principal aliat dels Estats Units. I per tant, Estats Units, des de fa 30 anys, recolza l'Àrab Saudita perquè difongui l'islamisme a les societats àrab-musulmanes, fins i tot a la mateixa Palestina on sabem que els propis israelians van encoratjar partits com Hamas per exemple, que és un partit islamista, durant molt de temps dependent d'Àrab Saudita, perquè d'aquesta manera es lluitava contra els marxistes. Així és com es crearà un islamisme polític d'Estat, difós gràcies als mitjans econòmics de l'Àrab Saudita i difós, encoratjat, pels Estats Units, que no veuen cap obstacle a que l'islamisme es difongui, quan al contrari la CIA ajuda tots aquests governs àrabs autoritaris per combatre els partits marxistes, partits d'esquerra i quan sorgeix un altre islamisme, als anys 70, l'islamisme iranià, l'islamisme xiïta, que és el primer islamisme que triomfa, la revolució islàmica d'Iran, però triomfa en un país on l'Islam és molt diferent de la resta de l'Islam, en certa mesura Iran és únic.

Iran no és un país àrab, és un país musulmà però no àrab, tot i que escriu amb caràcters àrabs, són musulmans, són perses, són iranians, però no és l'únic país on la majoria de la població és xiïta, per exemple a l'Iraq la majoria de la població és xiïta, i a Bahrein també, al Líban també hi ha una minoria xiïta important, i amb un clergat organitzat, els ayatollah, els mullah, quan l'Islam sunnita no té clergat. L'islamisme triomfa a l'Iran però triomfa contra els Estats Units, fa dels Estats Units el seu enemic principal, per què? perquè els Estats Units havien ajudat la dictadura del Sha d'Iran que havia intentat inculcar una modernització laica, contra les tradicions musulmanes del país i, per tant, s'havia posat a tot el país en contra. I d'aquí que els Estats Units, després de 1979, quan triomfa l'Islam a l'Iran, la revolució islàmica, els Estats Units van recolzar encara més l'Àrab Saudita, perquè intentaran oposar com dominar el conjunt del món musulmà, la idea és qui dominarà el món musulmà, la revolució islàmica de l'Iran o bé l'islamisme wahabita de l'Àrab Saudita. Els Estats Units recolzaran l'Àrab Saudita, evidentment. El 1979 és el triomf de la revolució islàmica però també és el principi de la guerra de l'Afganistan, és el principi de la guerra entre l'Iran i l'Iraq que dura fins el 89 i és el principi de la guerra a l'Afganistan, amb la intervenció dels soviètics que venen a ajudar el govern de Babrah Karmal, un govern afgà laic que vol modernitzar Afganistan però també el vol modernitzar contra la població i, per tant, la gent, aferrada a les seves tradicions islàmiques, no voldrà aquest govern que vol modernitzar el país de manera brutal, i d'aquí que es creï un eix Estats Units-Àrab Saudita, amb un tercer país que és Pakistan, que ajudarà a tots els que resisteixen contra la presència soviètica i el govern pro-soviètic de Kabul.

Així comença aquesta llarga guerra de l'Afganistan, que durarà 10 anys, en la qual ens trobem amb Pakistan, que és un país islàmic, és el primer país del món que s'ha constituït sobre una base religiosa. Pakistan era part de l'Índia i, el 1947, quan l'Índia es fa independent, immediatament es divideix i els musulmans de l'Índia creen un país sobre la base de l'Islam. Pakistan vol dir "el país dels purs", de la gent que és pura, que és pura perquè és musulmana, llavors, els musulmans de l'Índia, no tots perquè a l'Índia queden desenes de milions de musulmans, però molts musulmans de l'Índia es posen en marxa cap els extrems, se'ns van cap el que avui és Bangladesh, que abans era Pakistan oriental, fins el 1971, i per altra banda cap el Pakistan occidental que és el Pakistan d'avui dia. Llavors Pakistan, Àrab Saudita i els Estats Units constituïran unes brigades internacionals, reclutaran a través de tot el món àrab-musulmà combatents que aniran a lluitar a l'interior de l'Afganistan, entrenats pels paquistanesos, equipats pels nord-americans i finançats pels saudites, conduiran la guerra contra la Unió Soviètica i guanyaran els soviètics a l'Afganistan, que hauran de retirar-se el 1989 amb el senyor Gorbtxov. Entre els combatents que van a aquesta guerra figura el senyor Osama Bin Laden. Osama Bin Laden és un heroi de la guerra de l'Afganistan, combatent de primera línia, diverses vegades ferit a la guerra de l'Afganistan, i en aquesta guerra de l'Afganistan Bin Laden, reclutat per la CIA, format i entrenat pels paquistanesos, evidentment país que sempre ha estat sostingut pels Estats Units, Bin Laden per tant és un aliat dels Estats Units i farà aquesta guerra amb la voluntat de servir bé i de guanyar la guerra. Llavors, si Bin Laden és un home dels Estats Units, quan té lloc el trencament entre Bin Laden i la seva xarxa i els Estats Units?

El trencament entre Bin Laden i els Estats Units es produeix en vigílies de la guerra del Golf. La guerra del Golf es produeix quan Iraq, després d'haver fet deu anys de guerra contra Iran, i pensant que ha fet aquesta guerra amb el recolzament d'Occident i amb el recolzament d'Estats Units, la por del qual era veure l'Iran envair l'Iraq, els iraquians interpreten malament

una reacció de l'ambaixadora nord-americana a Bagdad a la qual informen que faran unes maniobres que poden desbordar una part de la frontera amb Kuwait i, veient que no hi ha reacció nord-americana, els iraquians pensen que tenen l'acord dels Estats Units com una mena de recompensa per haver-li fet durant deu anys la guerra a l'Iran i envaeixen Kuwait, l'agost de 1990. I aquesta invasió de Kuwait és immediatament denunciada pels Estats Units i pel conjunt del món occidental, que temen veure l'Iraq transformar-se en una gran potència petrolera i temen passar a dependre de Bagdad pel petroli, sobretot pensen que Bagdad, ara que ha conquerit Kuwait i que posseeix un exèrcit molt ben entrenat després de deu anys de guerra, pot ocupar l'Aràbia Saudita molt fàcilment i d'aquí la intervenció de la guerra del Golf, primer amb el que es va anomenar l'Escut del Desert per protegir l'Aràbia Saudita. I quan l'Aràbia Saudita se sent amenaçada per la invasió de Bagdad, Bin Laden, precisament, que acaba de guanyar la guerra a l'Afganistan, que ja té la seva xarxa, té les seves brigades formades, té les seves tropes, els seus homes, que és saudita, proposa al príncep Abdallah, aquest que actualment està governant en la mesura en què el rei està impossibilitat i el que governa de fet és el príncep hereu Abdallah, que era el ministre de Defensa, li proposa encarregar-se de la defensa de l'Aràbia Saudita. Els saudites rebutgen aquesta proposta i accepten l'ajuda dels Estats Units, que ocupen amb 350.000 homes una sèrie de bases a l'Aràbia Saudita i faran la guerra i la guanyaran. Això és el que no suporta Bin Laden i aquí es produeix el trencament. Bin Laden, que és un islamista conseqüent, pensa que el territori de l'Aràbia Saudita és un territori sagrat i que, per tant, rebre centenars de milers de soldats infidels és una transgressió que no es pot acceptar, sobretot que un exèrcit musulmà com el seu, o altres voluntaris, haguessin estat suficients per rebutjar els iraquians. El trencament es produeix aquí. Des de llavors la reivindicació principal de Bin Laden és que els Estats Units retirin les seves bases de l'Aràbia Saudita.

Dic això perquè sovint s'ha dit que els atemptats de l'11 de setembre els ha comès Bin Laden i la seva xarxa Al Qaeda per sancionar els Estats Units per el seu comportament d'aliat d'Israel contra els palestins. No és cert. Palestina no és una preocupació central o principal en la ment de Bin Laden i en la tradició històrica de Bin Laden, que mai s'ha manifestat a la regió, els atemptats els ha fet a Tanzània, o a Kenya, a Iemen, però no a Israel. I la literatura que produeix Bin Laden en abundància és una literatura en la qual es condemna els Estats Units essencialment per ser presents a l'Aràbia Saudita, el que es busca és l'alliberament de l'Aràbia Saudita, no només que marxin els americans sinó també que el propi règim de l'Aràbia Saudita es modifiqui i canviï. Aquesta és la configuració que fa que el món àrab no s'hagi manifestat, no ha manifestat una gran solidaritat amb Bin Laden després de l'11 de setembre, el món musulmà tampoc. Llevat a Pakistan, a les regions properes a l'Afganistan on hi ha hagut moviments de solidaritat, en realitat no hi ha hagut tant de moviment de solidaritat respecte Osama Bin Laden i si hi ha hagut alguna simpatia respecte Osama Bin Laden, perquè ha atacat els Estats Units, també la hi ha hagut a Amèrica Llatina, a l'Àfrica Negra, a l'Àsia, sense ser món musulmà, en aquells països on hi ha una animositat contra els Estats Units, però no hi ha hagut una solidaritat específica, particular, en el món àrab. Recordin el gest d'Arafat els dies que segueixen als atemptats contra les Torres Bessones, Arafat dona la seva sang per les víctimes americanes, no se solidaritza amb Bin Laden, en absolut, perquè coneix Bin Laden, sap que Bin Laden està fent la seva guerra a part. Els americans, a més, utilitzen aquest element, i l'utilitzen de tal manera que no se senten intimidats per la solidaritat que hi pot haver en el món àrab respecte Bin Laden, solidaritat, repeteixo, molt fluixa en la mesura que el projecte d'Estats Units actualment és el d'atacar l'Iraq, és a dir, atacar un país musulmà, àrab essencialment, i pensen que potser no contarán amb el recolzament general del món àrab, que en aquest moment no tenen i la gira que ha fet Dick Cheney a través del Pròxim Orient ho ha demostrat, però pensen de totes maneres que el món àrab no protestarà, assistirà impassible i impotent a aquest nou projecte que és el d'enderrocar Sadam Husein, amb tota la complexitat que això suposa, però això indica bé la seguretat que tenen els Estats Units, ara establerts com a hiperhegemonia per fer el que vulguin al món i fins i tot en aquesta regió, que és una regió on els sentiments estan a flor de pell. No obstant, ells acaben d'anunciar d'una manera decidida que atacaran l'Iraq i això ens indica bé la sèrie de perills en què entrem ara amb un món unipolar dominat per una hiperpotència, una hiperpotència que de manera prepotent pot conduir a la política que vol a les regions més explosives del planeta, i el món àrab és una de les regions més explosives del planeta. Moltes gràcies.